

Було се в Індії.

Степом безлюдним

Йшов чоловік. І враз напав на нього

Голодний лев. Побачивши звірюку

Ще здалека, почувши рик її,

Почав тікати чоловік щодуху.

Тікаючи, наскочив він нараз

На глибоченну балку. Не було

Часу вертатись, не було де скритись,

А звір вже близько. Бачить чоловік,

Що зо стіни безодні, зо стрімкого

Скального обриву худа берізка

В щілині виросла й вершок зелений

Понад безодню к сонцю піднімає.

Не довго думаючи, він чепився

За ту берізку, держачись руками

За пень її, повис над гирлом темним,

Аж поки, бовтаючи там ногами,

На щось твердого крихту не оперся.

Тоді аж відітхнув і дрож смертельна

Потрохи втихла. І почав тоді

Сірома озиратися довкола,

Де він і що з ним?

Перший зирк його

Впав на коріння деревця, що в ньому

Була його єдина опора.

Що за притчина? Глядить: дві миші,

Одна білява, друга чорна, пильно,

Запопадно, і ненастанно, й прудко

Гризуть коріння того деревця,

Лапками землю порпають, працюють,

Немов наняті, щоб його підпору

Підгризти, підкопати, повалити.

І похололо в того чоловіка

На серці, бо в тій хвилі лев розжертий

Надбіг над пропасть, і його побачив,

І лютим ревом відгомін збудив.

Не міг його дістати, але люто

Глядів згори, скакав і землю гриз,

Ждучи, аж він угору знов підлізе.

І глянув вниз у пропасть чоловік.

І бачить, що на дні тієї балки
Страшна гадюка в'ється і широко
Пашеку рознімає, жде лише,
Щоб він упав для неї на поталу.
Померкло в голові у чоловіка,
За серце стисло, і холодним потом
Все тіло облилось.

Та враз почув,
Що те, о що опер він ноги, якимось
Ворушиться. Зирнув, аж пробі! Се
Гадюка, звита в клубок, що в щілині
Дрімала. Рад був скрикнути чоловік,
Та голос в горлі задушив переляк.
Рад був молитися, та тривога вбила
Побожну думку. Наче труп холодний,
Він висів, певний, що в найближчій хвилі
Коріння миші підгризуть, гадюка
У ногу вкусить, сил його не стане,
І вниз він упаде, змії в пашеку.

А втім — о диво! На гілках берізки
Побачив той нещасний чоловік
Гніздо чмелів. У щільнику малому
Було там трохи меду, а чмелі
Всі полетіли в поле за пожитком,
І закортіло чоловіка того
Покушать меду. Він всіх сил добув,
Піднявся трохи вгору, і устами
Досяг щільник, і ссать його почав.
І враз немов рукою відняло
Йому від серця. Солодощі меду
Заставили його про все забути:
Про льва, що вив йому над головою,
Про миші, що його підпору гризли,
І про дракона, що внизу грозив,
І про гадюку, що у стіп сичала.
Про все, про все забув той чоловік,
Найшовши в тих краплинах медових
Несказанну, високу розкіш раю.

Готама Будда, Азії світило,
Очима духа бачив сю пригоду
І своїм вірним так про неї мовив:
«Сей чоловік, брати, — то кождий з нас.
Життя важке, природа нам ворожа
І тисячі пригод і небезпек
З усіх боків усе нас оточують,
Як того мужа, що там в балці висів.
Голодний лев над нами — то є смерть;
Дракон внизу — то вічне забуття,
Що кожного нагрожуєсь пожерти,
А миші, чорна й біла, — день і ніч,
Що ненастанно вік наш підгризають,
А та гадюка під ногами, браття, —
То наше власне тіло, непостійне,
Слабе і хоре, що нам в кожній хвилі
Назавсіди відмовить може служби.
А та берізка, за яку вчепившись,
Міркуємо спастися від заглади, —
Се людська пам'ять — щира, та коротка.
Нема нам виходу із того горя,
Нема рятунку. Та одно лиш нам
Лишилось, те, чого ніяка сила,
Ніяка нам пригода взять не може:
Се чиста розкіш братньої любові,
Се той чудовий мід, якого крапля
Розширює життя людське в безмір,
Підносить душу понад всю тривогу,
Над всю турботу із-за діл минутих —
В простори, повні світла і свободи.
Хапайте сквапно краплі ті, брати!
Бо лиш в тому, що серце ваше чує,
Чим груди повні, чим душа живе,
У розкоші любові і бажання,
В братерстві, у надії, у змаганні
До вищих, чистих цілей є ваш рай».

зі збірки « [Мій Ізмарагд](#) »